

Oponentský posudek diplomové práce
„Vědecko výzkumná spolupráce z pohledu soutěžního práva Evropské unie“

Diplomantka: Kamila Hebelková
Oponent: JUDr. Lenka Pítrová, CSc.

Předložená diplomová práce je věnována tématu vědeckovýzkumné spolupráce z pohledu soutěžního práva Evropské unie, které představuje sice dílčí, ale v podmínkách současného vývoje a tlaku na zvyšování konkurenceschopnosti podniků mj. i prostřednictvím technologického rozvoje a inovací velmi důležitou oblast unijního soutěžního práva. Práce sama je uvozena historickým exkursem do vývoje úpravy blokované výjimky týkající se vědeckovýzkumné spolupráce v komunitárním právu (kapitola 1.) a analýzou diskuse k podobě této blokované výjimky a její interpretace v unijním právu (kapitola 3.). Následující kapitola je pak věnována komparativnímu pohledu na právní úpravu takové blokované výjimky v právním řádu USA a konečně závěrečná pasáž práce se zabývá otázkou konvergence úpravy a interpretace této výjimky v unijním a americkém právním řádu (kapitola 4.). V předložené práci autorka využívá nejen metody historické a metody právní analýzy textů, ale také přístup komparatistického. Věnuje se i relevantní judikatuře.

Práce si klade za cíl podchycení vývoje úpravy blokované výjimky v oblasti vědeckovýzkumné činnosti, zejména pak s ohledem na to, zda je současná právní úprava ve srovnání s úpravou dřívější liberálnější. S tím je spojena i otázka, zda v této oblasti Evropská unie sleduje cestu liberalizace trhu či naopak jeho institucionální regulace a dirigismu či slovy diplomantky „usměrňování trhu“. V této souvislosti je pak zajímavá i komparace s americkou právní úpravou. Celkově se diplomantka zaměřuje i na to, jak může být právní úprava, její nepřehlednost a nesrozumitelnost zatěžující pro podniky. To vše, jak diplomantka uvádí, může mít význam pro rozhodování podniků pro podnikání na unijním trhu.

Především je třeba ocenit, že diplomantka zvolila pro svoji práci velmi aktuální téma, neboť právě v současné době dochází na úrovni Evropské unie k modernizaci soutěžních předpisů týkajících se státní podpory a tato modernizace se dotkne i blokovaných výjimek, v to čítaje výjimku, jíž je diplomová práce věnována. Na straně druhé je třeba uvést, že toto téma, stejně jako celá oblast regulace hospodářské soutěže, není jen tématem právním, ale má především dimenzi ekonomickou a sebelépe míněnou právní úpravu a podporu není možné hodnotit bez hodnocení ekonomických dopadů této úpravy. Značnou úlohu tu pak hraje rozhodovací praxe a sebelépejší právní úprava se při špatné interpretaci může stát brzdou ekonomického rozvoje.

Střet mezi koncepcemi laissez faire (asi spíše neoliberalismem) a intervencionalismem, na který autorka v práci reaguje, může skutečně poznamenat nejen právní úpravu, ale i ekonomické výsledky podniků. Vezmeme-li v úvahu širší kontext, současnou podobu strategických materiálů Evropské unie a zejména Sedmý rámcový program pro podporu vědy a výzkumu a jeho nástupce Horizont 2020, zdá se mi závěr o příklonu k liberalizaci, který autorka opírá o rozsah a působení blokované výjimky, poněkud diskutabilním.

V historickém vývoji se úprava unijní blokované výjimky dle závěrů autorky pohybovala ve směru liberalizace, což autorka spatřuje především v upuštění od ex ante povolovacího řízení. Autorka již ovšem nezdůrazňuje fakt, který je předmětem úpravy kartelových dohod vůbec i na úrovni primárního práva – totiž právní nejistotu podniků, zda se pohybují uvnitř nebo vně nařízením vymezené blokované výjimky. Sama autorka ukazuje, že po odstranění ex ante posuzování se definice výjimky podstatně nezměnila. Povinnost sdílet znalosti se smluvními

stranami dohody je naopak hodnocena správně jako intervencionismus a bez znalosti konkrétních dohod o spolupráci je těžké posoudit, jak je tato povinnost v praxi realizována. To, že v současné době není možné dle autorky určit, kterým směrem se unijní regulace blokových výjimek pohybuje, je dle mého názoru smutný fakt.

To, že regulační prostředí má vliv na konkurenceschopnost je notorieta. Jejím dílčím segmentem je pak i soutěžní právo a dílčím segmentem práva soutěžního i nastavení blokových výjimek. Vedle právní úpravy a jejího rozsahu a míry destruktivnosti je jistě důležitá i rozhodovací praxe – v případě obou systémů (USA i EU) se zdá, naštěstí, že je rozhodovací praxe k těmto dohodám benevolentní. Pro posouzení toho, jaké ekonomické dopady právní úprava má, mi v práci chybí odkaz na ekonomické ukazatele (např. OECD), které rozhodně nesvědčí ve prospěch možného pozitivního příklonu k unijnímu modelu úpravy. I když jde o údaje ekonomické.

V současné době probíhá na úrovni Evropské unie modernizace právního rámce v oblasti státní podpory, bylo by tedy vhodné, aby uchazečka vyslovila svůj názor na navržené změny z pohledu konkurenceschopnosti unijních ekonomik.

Na základě výše uvedeného hodnocení, a především s přihlédnutím k tomu, že práce je věnována aktuálnímu tématu a svým zpracování vybízí k polemice, což je třeba u diplomové práce hodnotit vcelku pozitivně, doporučuji předloženou diplomovou práci k obhajobě.

V Praze dne 13. května 2014

Lenka Pítrová